

14. Съезд Lecturer of Russian language and literature Average учебных wound Caucasian учебноho vicinity (22 May - 1 June 1914 g) (1914). Tiflis (in Russ.).
15. Proceedings pervogo съезда Lecturer of Russian language in the military establishments of учебных (22-31 December 1903 g) (1904). Spb. : Edition Teaching Museum of military-wound учебных (in Russ.).

NOWAKOWSKA Lyudmila Volodymyrivna,

Ph.D , assistant professor of Ukrainian literature, Ukrainian and methods of teaching Uman State Pedagogical University named Pavlo Tyczyna
e-mail: nlb-48@ukr.net

TEACHER-LANGUAGE AND LITERATURE ROLE OF LECTURES IN TEACHING LITERATURE (SECOND HALF OF XIX – EARLY XX CENTURY)

Summary. *The article highlights the views of teachers-language and literature of the second half XIX – early XX century lecture on the role of teaching literature.*

Established that Methodist differently defined important lectures in teaching literature in high school. Considering it as a whole, fixture of higher education, they stressed the uniqueness lecture on the lessons of literature indicating psychological, educational and methodological features use the lecture method in the school of historical and literary course.

The use of the method in the classroom lectures literature confirmed by a number of works of the mid XIX – early XX century, which investigates the psychological, educational and methodical study actually use the lecture. In this context, among other noteworthy works V. Gerasimov, V. Ostrogorsky, A. Sikorski, V. Danilov, A. Doroshkevych and others.

The analysis of the practice of lecture method in class literature in the second half of XIX – early XX century. It is noted that the tradition of teaching literature in the study period was based on a combination of heuristic method (conversation) and dogmatic (lecture) teaching methods.

It was found that regular use of lectures in the study of historical and literary courses in high school. At the same time the specificity school lecture was combined in her elements as academic lectures, adopted in high school, and literary elements of conversation as a method of medium education.

At the beginning of the XXI century, expanded and deepened polyphonic space, which is formed by the reader, but understanding the leading role of literary education and the efforts made by teachers in the second half of XIX – early XX century point the way current.

Key words: *lecture method, literature, literature, teacher-teacher of literature, teaching literature in the second half of XIX – early XX century.*

Одержано редакцією 25.05.2016
Прийнято до публікації 26.05.2016

УДК 37.372

МИРОНЕНКО Ілона Євгеніївна

студентка 4 курсу напряму підготовки – «Дошкільна освіта» Кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
e-mail: ilonamyronenko@ukr.net

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Анотація. *У статті розглянуто поняття дитячої гри, ігрових технологій. Схарактеризовано особливості дитячої гри у різні вікові періоди та роль вихователя у них. Значення гри у моральному вихованні дітей дошкільного віку.*

Ключові слова: *гра, ігрові технології, сюжет гри, предмети-замінники, моральне виховання.*

Постановка проблеми. *Значна роль у розвитку та вихованні дитини належить грі – найважливішому виду дитячої діяльності. Вона є ефективним засобом формування*

особистості дошкільника, яка задовольняє потреби та інтереси дітей. Гра у педагогічному процесі дитячого навчального закладу використовується не тільки для формування певних знань, а й для формування моральних цінностей. Ігрові переживання залишають глибокий слід у свідомості дитини, сприяють розвитку добрих почуттів. У грі розкривається духовний світ дитини, рівень її морального розвитку [5, с. 78]. Тому, виокремлення проблеми морального виховання сучасних дошкільнят через гру, дасть можливість глибоко осмислити шляхи, можливості та специфіку педагогічної роботи з дітьми у дошкільному навчальному закладі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню означеного питання були присвячені роботи таких педагогів – дослідників як Л.С. Виготського, Д.Б.Ельконіна, О.В.Запорожець, Я.А.Коменського, А.С.Макаренка, В.О.Сухомлинського, А.П.Усової, К.Д.Ушинського, С.А.Шмакова.

Мета статті – розкрити поняття дитячої гри, ігрових технологій, їх значення у різні вікові періоди та роль вихователя у них.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перехід від однієї стадії розвитку до іншої характеризується зміною основного виду діяльності, у якому відбувається формування та удосконалення психічних процесів, особистісне зростання людини. Такий вид діяльності називається провідним. У дошкільному віці провідним видом діяльності є гра.

Гра для дітей – це їхнє життя. Найбільше дошкільнята люблять ігри, в яких можна реалізувати свої бажання, мрії (споруджувати будинок, літати в космос, танцювати). Гра є засобом самовираження дітей. У цьому можна переконатися, спостерігаючи, як вони граються та як по-різному проявляють себе під час гри [7, с. 11].

Сьогодні існує декілька класифікацій ігор. Наприклад: за участю дорослого – самодіяльні, навчальні; за наявністю сюжету та ролей – дидактичні, творчі; за виявом ініціативи гравців – з ініціативи дитини, дорослого [1, с. 102]. У Базовому компоненті за освітньою лінією «Гра дитини» ігри розподіляються за структурними відмінностями на: сюжетно – рольові, режисерські, рухливі, дидактичні, конструкторсько-будівельні, українські народні ігри. У цих іграх розширюються знання про Вітчизну, про рідний край, професії, про ставлення дорослих до праці, про моральні норми [2, с. 15].

Розглянемо значення дитячої гри у різні вікові періоди та роль вихователя у них. У молодшому дошкільному віці діти найчастіше граються поодиноці, «поряд, але не разом». Основний зміст їхніх ігор – різноманітні маніпуляції з предметами. У сюжетних іграх малюки відтворюють ті дії дорослих, які спостерігають у повсякденному житті (годувать, одягають ляльку тощо). Наприкінці третього року життя діти об'єднують 2 - 3 знайомі дії, вводять епізоди з казок. Вибір гри визначається ігровим середовищем. Виникають ігри з предметами – заміниками, тоді ж створюються перші короточасні ігрові об'єднання. Завдання дорослого невимушено показувати свій інтерес до ігрових дій дитини [6, с. 37].

Середній дошкільний вік характеризується спільним проведенням ігор. Чотирирічні дошкільнята не лише відтворюють поведінку дорослих у предметному середовищі, але й імітують певні взаємини між ними; виділяють ролі та правила, за якими вони будуються, стежать за їх виконанням у грі й дотримуються самі. Виконавцями ролей є іграшки, діти, дорослі. У цей період великого значення у грі набувають предмети – замітники. Певні ігрові дії виконуються символічно, скорочено або лише позначаються словом. Дорослий сприяє залученню до гри інших дітей; пропонує кожному висловити свої побажання щодо ролей, сюжету; вводить справедливі прийоми розподілу ролей (лічилки); використовує свою роль цікавого партнера для приєднання до гри ізольованих дітей [6, с. 38].

Отже, гра – вкрай необхідне явище в житті дитини, оскільки вона є проявом природної потреби в діяльності, у якій дитина пізнає і перетворює навколишню дійсність, світ речей, людей, саму себе, одночасно розвиваючи свої здібності.

У своїй роботі вихователь використовує різноманітні ігрові технології, спрямовані на моральний розвиток дітей. Поняття «ігрові технології» включає досить велику групу методів

і прийомів організації педагогічного процесу у формі різних педагогічних ігор. До них відносяться: вербальні моральні ситуації, казкові-ігрові технології, ігрові вправи, квітка доброти, Кого я люблю, Ім'я моєї мами, Хто до нас прийшов?, Людина – господар своїх почуттів, Уроки доброти. Коротко охарактеризуємо їх [8, с. 34].

Вербальні моральні ситуації. За такої форми педагог має зрозуміло і доступно розповідати дітям про моральні явища, які мусять бути близькими для їхнього досвіду. Він здійснює це у формі бесіди про якийсь випадок. Суть використання вербальних ситуацій полягає в тому, що діти повинні: а) закінчити розповідь вихователя; б) запропонувати кілька варіантів поведінки; в) оцінити вчинок, поведінку [8, с. 35].

Добре зарекомендували себе використання казкових ігрових технологій ("Квітка доброти", "Промінчики людяності", "Острів розуміння", "Дзвіночки совісті"), ігрові подорожі до Країни Милосердя, Царства Доброти та психотехнології: гімнастики почуттів, енергетичні вправи "Жива вода", "Серце на долоні", "Тепло рук друга". При використанні їх від педагога вимагається здатність до глибоких почуттів та творче вміння залучати дітей до співпереживання [4, с. 75].

Технологія "Квітка доброти" передбачає те, що вихователь пропонує дітям серединку квітки у формі серця. Дітям потрібно вибирати різнокольорові пелюстки й прикласти їх до цієї серединки. Кожна дитина може прикласти пелюстку, назвавши добре слово (справу, якість, вчинок). В кінець вихователь запитує у вихованців, чи сподобалася їм квітка доброти, пропонує повторити все, що називали діти. Вихователь пропонує дошкільнятам назвати всіх, кого вони люблять. Виграє той, хто назве більше людей.

За технологією "Ім'я моєї мами" кожна дитина повинна по черзі розповісти, на яку квітку, погоду, тваринку схоже ім'я її мами, а інші діти відгадують це ім'я. Використовуючи технологію "Хто до нас прийшов?", вихователь пропонує дітям уявити, що до дитячого садка прийшов хтось добрий, веселий, привітний. Потім просить придумати, хто це може бути, й розповісти про нього. Вихователь пропонує вихованцям замислитися, чому наприклад, Баба Яга буває злою. Чи не від того, що її хтось образив? А може вона захворіла? Вихователь підштовхує дітей до висновку, що кожен людину треба сприймати такою, якою вона є: не лякатися, не засуджувати, а намагатися зрозуміти [3, с. 172].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, гра виконує одну з головних функцій у розумовому, естетичному, фізичному, моральному, психологічному розвитку дитини. Вона є невід'ємною частиною в житті дошкільника, і в залежності від того як вихователь спрямує гру, які ігрові технології використовує у навчально-виховному процесі залежить всебічний розвиток особистості.

Список використаної літератури

1. Власова О. Педагогічна психологія / О. Власова. – К.: Либідь, 2005. – 400 с.
2. Дибина О.В. Гра - шлях пізнання предметного світу / О.В. Дибина // Дошкільне виховання. – 2005. – №4. – С. 14-23.
3. Дуткевич Т. Дитяча психологія / Т. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
4. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / І. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 218 с.
5. Заморев С.І. Від гри – до розвитку особистості / С.І. Заморев // Дошкільне виховання. – 1995. – №3. – С. 78-81.
6. Лисенко Н. Педагогіка українського докільця. – К.: Видавничий дім «Слово», 2010. – 360 с.
7. Окерешко О. Гра в житті малюка / О. Окерешко // Психолог дошкільця. – 2011. – №5. – С. 11-14.
8. Смирнова Е. Детская психология / Е. Смирнова. – М.: Владос, 2003. – 366 с.

References

1. Vlasova A. Educational Psychology (2005), Kyiv: Lybid, 400.
2. Dybyna A. Game - a way of knowing the objective world. *Preschool Education* (2005), 4, 14-23.
3. Dutkiewicz T. Child psychology (2012), Kyiv: Center of educational literature, 424.
4. Dychkivska I. Innovative educational technology. Kyiv: Akademydav (2004), 218.
5. Zamorev S. I. From the game - to personal development. *Preschool Education* (1995), 3, 78-81 (in Russ.).
6. Lysenko N. Ukrainian Pedagogy Environment. Kyiv: Publishing house "Slovo" (2010), 360.
7. Okereshko A. Game of life baby. *Psychologist doshkilliya* (2011), 5, 11-14.
8. Smirnova E. Child Psychology. Moscow: Vlados (2003), 366.

MYRONENKO Iлона Evgeniivna,

Student of fourth year, field of study – «Preschool education» Department of Preschool Education, Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy

e-mail: ilonamyronenko@ukr.net

PLAYING TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF KINDERGARTEN

Summary. Introduction. A significant role in the development and upbringing of the child belongs to the game - the most important type of child. It is an effective means of identity formation preschoolers that meets the needs and interests of children. Game in the educational process of children's educational establishment is not only used to form certain knowledge, but also for the formation of moral values. Gaming experience left a deep impression in the mind of the child, contribute to the development of good feelings. The game reveals the inner world of the child, the level of moral development.

Purpose. Expand the concept of children's games, gaming technology, their importance in different age periods and the role of the teacher in them.

Results. The game is an activity that emerged in response to the needs of the communities in which children live and active members who are expectant. The content of the game is organically linked with the life, work and behavior of adult members of society. Plots of games are very diverse and reflect the realities of life. They vary depending on the specific conditions of life, from entering the child into the surrounding reality, its outlook. Teacher in his work uses a variety of gaming technologies aimed at the moral development of children. The term "game technology" includes a fairly large group of methods and techniques of teaching process in the form of various educational games.

Conclusion. So, the game is one of the main functions of intellectual, aesthetic, physical, moral and psychological development. It is an integral part in the life of a preschooler, and depending on how caregiver direct game, which uses gaming technology in the educational process depends on the full development of the individual.

Keywords: game, game technology, game plot, items – substitutes, moral education.

Одержано редакцією 22.05.2016
Прийнято до публікації 26.05.2016

УДК 37 (09) (477)

КЛИМЕНКО Юлія Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини

e-mail: klymenkoudpu@gmail.com

МОВА «ВОЛАПУК» В ІСТОРІЇ ВИНИКНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПЛАНОВИХ МОВ

Анотація. У статті висвітлено процес створення міжнародної планової мови «волапук» як помітного явища в історії світової інтерлінгвістики. З'ясовано, що першими відчутними результатами у створенні справжніх планових мов у 70-х роках XIX століття стала мова «волапук», автором якої став католицький прелат з Баварії, відомий поліглот, розробник «всесвітнього алфавіту» Йоганн Мартін Шлейер.

Ключові слова: міжнародні планові мови, інтерлінгвістика, волапук, Й. Шлейер есперанто.

Постановка проблеми. Людство завжди намагалося знайти або створити міжнародну мову. У такій якості розглядалися в різні періоди грецька, латинська, французька мови. Але усі вони не могли залишитися мовами міжнародними, оскільки кожна з них тісно пов'язана з національними особливостями, традиціями, історією народу. Поступово прийшли до переконання, що жодній з існуючих мов не судилося бути мовою міжнародною хоч б тому,